

فصل ۱

اساس یک سازمان آماری

۱.۱ مقدمه

۱. اداره‌های ملی آمار برای فراهم کردن اطلاعات برای عموم مردم، دولت و جوامع تجاری در زمینه‌های اقتصادی، جمعیت‌شناسی، اجتماعی و محیط زیست دایر می‌شوند. این اطلاعات برای توسعه در زمینه‌های مزبور و دانش و رابطه متقابل بین دولت‌ها و مردم جهان ضروری‌اند.

۲. کیفیت آمار رسمی تا حد زیادی به همکاری شهروندان، مؤسسه‌ها و دیگر پاسخ‌دهندگان در ارائه اطلاعات معتبر و مناسب به سازمانهای آماری بستگی دارد.

۳. برای این که عموم مردم به آمار رسمی اطمینان و اعتماد داشته باشند، سازمان آمار باید دارای مجموعه‌ای از اصول و ارزشهایی باشد که احترام عموم را جلب کند. این اصول شامل استقلال، مربوط بودن، باورمندی و رفتار با کاربران به عنوان وسیله است تا هدف.

۴. این اصول در «اصول اساسی آمارهای رسمی»^۱ کدبندی شده‌اند.

۱.۲ استقلال^۲

۵. موقعیتی مستقل که در حدی وسیع مورد تأیید قرار گرفته باشد برای اداره آمار الزامی است تا از باورمندی لازم برخوردار باشد و وظیفه خود را در ارائه بدون وقفه جریانی از اطلاعات مفید و با کیفیت برای عموم مردم و سیاستگذاران انجام دهد. بدون باورمندی که از استقلال بسیار زیاد حاصل می‌شود، کاربران ممکن است اعتماد خود را به درستی و بی‌طرفی داده‌های سازمان از دست بدهند و فراهم‌کنندگان داده‌ها ممکن است میل کمتری به همکاری با تقاضاهای سازمان پیدا کنند.

۶. از نظر ماهیت، یک سازمان آمار باید از بخشهایی از دولت که به فعالیتهای سیاستگذاری و اجرا می‌پردازند متمایز باشد. این سازمان باید بی‌طرف باشد و حتی در ظاهر نیز طوری به نظر نرسد که جمع‌آوری، تجزیه و تحلیل و گزارش فرایند آماری می‌تواند تحت تأثیر هدفهای سیاسی دستکاری شود و یا داده‌هایی با قابلیت شناسایی افراد ممکن است برای هدفهای اداری، انضباطی یا اجرایی تحویل داده شوند.

۷. ویژگیهای مربوط به استقلال عبارت‌اند از:

^۱ United Nations Statistical Commission, Report on the Special Session (11-15 April 1994), Economic and Social Council, Official Records, 1994, Supplement 9. For more information see Appendix or <http://www.un.org/Depts/unsd/statcom/1994docs/c1994.htm>.

^۲ This Paragraph draws heavily from the "Principles and Practices for a Federal Statistical Agency, Second Edition", United States National Research Council, Committee on National Statistics, November 2000.

- * اختیارات لازم برای تصمیم‌های حرفه‌ای درباره گستره، محتوا و فراوانی داده‌هایی که جمع‌آوری، تحلیل و منتشر می‌شوند.
- * اختیارات لازم برای انتخاب و ارتقای کارکنان حرفه‌ای، فنی و عملیاتی.
- * به رسمیت شناختن اختیارات اداره آمار توسط مسئولان سیاستگذاری خارج از اداره برای انتشار اطلاعات آماری بدون تأیید قبلی.
- * اختیارات لازم برای رئیس و کارکنان با صلاحیت اداره آمار برای سخن گفتن درباره آمارهای سازمان در برابر دولت و گروه‌های جامعه.
- * پیروی از برنامه‌های از پیش تعیین شده در زمینه انتشار عمومی داده‌های مهم اقتصادی یا دیگر نماگرها برای این که حتی در ظاهر نیز طوری به نظر نرسد که در تاریخ انتشار به دلیل هدفهای سیاسی دستکاری شده است.
- * حفظ تمایز آشکار بین انتشار اطلاعات آماری و تفسیرهای سیاسی این قبیل اطلاعات توسط اعضای برجسته دولت.
- * تدابیر مربوط به اشاعه اطلاعات که به انتشار مرتب و مکرر یافته‌های اصلی سازمان آمار و برنامه‌های آن برای عموم از طریق رسانه‌های جمعی، اینترنت و دیگر وسایل ارتباط جمعی کمک می‌کند.

۸. در سال ۲۰۰۰ شورای تحقیقات ملی ایالات متحده، در نگارش «اصول و کارکردهای سازمان آمار فدرال»^۱ هدفهای اساسی یک نظام آماری را به شرح زیر مشخص کرد:

- * پشتیبانی از محرمانه بودن پاسخها
- * به حداقل رساندن بار تحمیل شده بر اشخاصی که پاسخها را ارائه می‌دهند
- * تضمین درستی که مستلزم توجه ویژه به سازگاری در سراسر ناحیه جغرافیایی و در طول زمان و همچنین اندازه‌های آماری خطاها در داده‌هاست.
- * تضمین بموقع بودن که مستلزم توجه به انتشار داده‌ها به دفعات مورد نیاز است به طوری که بتوان تغییرات مهم را در آنچه مورد مطالعه بوده است و توزیع داده‌ها را به محض امکانپذیر شدن پس از جمع‌آوری آنها بازتاب داد.
- * تضمین مربوط بودن که مستلزم توجه به بهبود داده‌هایی است که به کاربران کمک می‌کند تا نیازهای فعلی خود را برای تصمیم‌گیری و تجزیه و تحلیل و نیز پیش‌بینی نیازهای اطلاعاتی آتی تأمین کنند.
- * محقق کردن باورمندی که مستلزم توجه به واقعیت و ظاهر بی‌طرف و استقلال و عدم وابستگی به کنترل سیاسی است.

۹. اگر یک سازمان آماری از جایگاهی قدرتمند به لحاظ استقلال و عدم وابستگی عمل کند، آن گاه هدفها و اولویتهای آن چگونه مشخص می‌شوند؟ جواب این است که هدفهای آن توسط قانون

^۱ "Principles and Practices for a Federal Statistical Agency, Second Edition", United States National Research Council Committee on National Statistics, November 2000.

مشخص می‌شود^۱ و اولویتهای آن باید توسط رئیس اداره آمار تعیین شوند. این اهداف اغلب به نظر خیلی ساده می‌آیند. برای مثال قانون حاکم بر سازمان آمار کانادا می‌گوید: «... دفتری خواهد بود... که وظایف آن جمع‌آوری، خلاصه‌نویسی، تدوین و انتشار اطلاعات آماری مربوط به فعالیتهای تجاری، صنعتی، اجتماعی، اقتصادی و فعالیتهای عمومی و اوضاع و احوال مردم است.^۲»

ولی رئیس اداره آمار کانادا در نشریه «بررسی استراتژیک»^۳ این اداره می‌گوید که اولویتهای میان مدت این سازمان عبارت‌اند از آمارهای ایالتی، بخش خدمات، علوم و فناوری و غیره. عبارت اول مسئولیت سازمان را شرح می‌دهد و عبارت دوم بهترین تعبیر رئیس اداره آمار از آنچه یک سازمان باید در میان مدت با توجه به تقاضای متصور از آن انجام دهد و شرایط لازم برای برآوردن آن، محسوب می‌شود.

۱۰. سازمان آمار یک سازمان خدماتی است بنابراین استقلال آن با روشها و نتیجه‌ها در ارتباط است نه با هدفهای نهایی آن. به همین دلیل، بحث مطالب سازمانی را با موضوع مربوط بودن^۴ آغاز می‌کنیم. تردیدی نیست که محصولات سازمان آماری باید از نظر گستره در سطح ملی باشند—یعنی باید در تمام بخشهای اقتصاد و جامعه یک ملت مصداق داشته باشند. اما منظور از مربوط بودن چیست؟ و موانع جسمی و روحی که تلاش برای «مربوط» بودن را محدود می‌کنند کدام‌اند؟

۳.۱ مربوط بودن

۱۱. سازمانهای آمار باید مرتباً به دنبال ارتقای سطح کیفی سیستم داده‌های خود باشند تا اطلاعات درست، بموقع و مربوط برای نیازهای سیاستگذاری عمومی در حال تحول تهیه کنند. ولی مشکل این است که سرعت تغییر منافع سیاستگذاری ممکن است سریعتر از آن باشد که نظام آماری بتواند با آن همگام شود. پیدایش یک موضوع مورد توجه به زمان بسیار کمی نیاز دارد که ابتدا به صورت کنجکاوی، سپس به عنوان یک موضوع بحث و سرانجام به عنوان یک موضوع بسیار مهم برای سیاستگذاران مطرح می‌شود. این سؤال که آیا یک «اقتصاد نو» وجود داشته است که از نظر آمارشناسان سنتی دور مانده باشد ابتدا در اوایل دهه ۹۰ در مطبوعات و نوشته‌های عامه‌پسند مطرح شد. این موضوع در ظرف دو یا سه سال در تعدادی از کشورهای پیشرفته به صورت یک اولویت سیاسی درآمد و سرانجام این سؤال مطرح شد که آیا آمارشناسان محصول ناخالص داخلی^۵ کشورهای خود را درست اندازه‌گیری کرده‌اند یا خیر. اگر این موضوع ارائه یک برنامه تحقیقاتی تازه را توجیه

^۱ برای مطالعه بیشتر فصل ۲.۶ را بخوانید.

^۲ ویرایش ۱۹۱۸ قانون آمار. فرمول فعلی نیز تفاوت چندانی ندارد. در سند چارچوب اداره ملی آمار پادشاهی متحده بریتانیا (UK's Office for National Statistics: ONS) وظایف این اداره به صورت «جمع‌آوری آمارهای اقتصادی و اجتماعی» تعریف شده‌اند. چندید کشور _ استرالیا، اسرائیل، زلاندنو، پاکستان و آفریقای جنوبی فرمولهای گسترده مشابهی برای محدوده این اداره دارند.

^۳ Statistics Canada, Strategic Overview, Ottawa 1989

^۴ برخی نویسندگان بر این باورند که عبارت «مربوط بودن»، بی‌مورد است چون بدیهی است و ترجیح می‌دهند که موضوع مربوط بودن با سر عنوان «اولویت» مورد بحث قرار بگیرد.

^۵ Gross domestic product (GDP)

کرده بود که خود باعث جایگزینی احتمالی سیستم فعلی حسابهای اقتصادی و حمایت از داده‌های پایه می‌شد سالها و بلکه دهها سال به طول می‌انجامید تا برنامه‌ای از این قبیل، اندازه‌گیریهای سودمند به بار آورد.

۱۲. مثال دیگر به بخش خدمات مربوط می‌شود. دو تا سه سال طول کشید تا موضوع بخش خدمات، ترکیب آن، بهره‌وری و کیفیت شغلهایی که ارائه می‌دهد به صورت یک موضوع سیاسی جدی درآید. اما بیش از یک دهه وقت صرف شد تا طبقه‌بندیهای بین‌المللی اساسی مورد نیاز برای جمع‌آوری داده‌های بخش خدمات تنظیم، پذیرفته و نهادینه شوند. در حقیقت تا اواخر دهه ۹۰ بیشتر سازمانهای آماری هنوز با چارچوبهایی عملیاتی کار می‌کردند که آنها را قادر می‌ساخت تا به نحوی هدفمند با بخش خدمات رفتار کنند.

۱۳. از این دو مثال چنین نتیجه‌گیری می‌شود که شناخت یک مشکل در مقایسه با بکارگیری لوازم ضروری برای سنجش حدود آن و قابل مقایسه کردن آن در سطح بین‌المللی زمان بسیار کمتری را می‌طلبد. با توجه به این نابرابری، در جهانی که اولویتها به سرعت تغییر می‌کنند، یک سازمان آمار که تلاش می‌کند تا فوراً خود را با شرایط مربوط سازد می‌تواند به طور سیستماتیک از لحاظ برخورد با موضوعهایی که زمانی در رأس دستور کار سیاستگذاری بوده‌اند اما در حال حاضر از چنین اهمیتی برخوردار نیستند نامربوط شود.

۱۴. تلاش برای پرداختن به مسایلی که زودگذر تصور می‌شوند چندان موردی ندارد. تا وقتی که برنامه‌ای که برای حل این مسائل طراحی شده است به اجرا درآید، دستور کار چند مرتبه دیگر نیز دستخوش تغییر خواهد شد. در واقع، سازمان آمار ناچار خواهد بود هنگام بررسی گزینه‌های دارای اولویت، موارد زودگذر را از موارد دائمیتر جدا سازد.

۱۵. وقتی یک اولویت تعیین شد، ایجاد تعدیل در آن با همان سرعتی که به نظر می‌رسد موضوعهای مورد توجه در دستور کار تغییر می‌کنند برای یک سازمان آماری مشکل است. به همین علت است که قضاوت درست در تعیین اولویتها و پیش‌بینی دقیق دگرگونیها در جهت سیاستگذاری از اهمیت حیاتی برخوردار است. مدیران دفترهای آمار در برنامه‌ریزی خود چهار عامل مهم را در نظر می‌گیرند:

- * طرح‌ریزی برنامه‌هایی که به قدر کافی کلی هستند تا به آسانی در قبال دگرگونیهای جزئی در مسیر سیاستگذاری قرار گیرند.
- * فراهم ساختن پشتوانه و ایجاد نوعی حالت آمادگی به گونه‌ای که موقعیتهای پیش‌بینی نشده بتوانند بدون صدمه به کارکرد منظم سازمان آمار مورد بررسی قرار گیرند.^۱
- * توسعه سیاستهای منابع انسانی برای سازگار کردن کارکنان سازمانهای آماری و جابه‌جایی آنها به صورتی که دگرگونیهای برنامه‌های سازمان به نحوی مؤثر قابل ردیابی باشد.

---

^۱ آخرین تجربه در تعدادی از سازمانهای آمار آن است که کمک کنند تا به آمادگی بخش بازرگانی برای برخورد با میکروپ (ویروس) هزاره در سیستمهای رایانه‌ای پی ببرند. اداره آمار کانادا گروهی از آمارگیران را که می‌توانند موضوعی نسبتاً مشکل را در یک دوره نود روزه از شروع تا پایان حل و فصل کنند به شرط آن که تعداد کسب و کارهای نمونه‌گیری شده از حدود دوهزارتا تجاوز نکند در حال آماده‌باش نگه داشته است.

* سهمین شدن در اطلاعات و ایده‌های فنی با دیگر سازمانهای آمار. این گونه شراکت می‌تواند باعث توسعه روشهای گردآوری داده‌های ابتکاری، تجزیه و تحلیل و انتشار آنها شود.

۱۶. اطمینان یافتن از این که این قابلیت‌ها در تلاش برای کنار آمدن با مشکلات حاصل از جابه‌جایی اولویتها، قدرت بسیار زیادی به سازمان آمار می‌بخشد.

۱۷. در یک محیط آشفته از نظر اجتماعی، به مدیر سازمان آمار توصیه می‌شود که برای پاسخگویی به دولت با استفاده از اطلاعات آماری برای برنامه‌ریزی و تخصیص منابع تا حدودی قابلیت انعطاف و تطبیق را حفظ کند. همچنین باید از آمارگیریهایی بسیار خاص و بیش از حد تفصیلی بپرهیزد و به خاطر داشته باشد که سیاستها ممکن است به طور ناگهانی تغییر کنند و امکان استفاده از این قبیل آمارگیریهی را مورد تردید قرار دهند. علاوه بر این هیچ چیز نمی‌تواند جای اطلاعات قبلی درباره مشکلاتی که خود سیاستگذاران را آزار می‌دهد بگیرد، بنابراین، آمارشناس از دگرگونیهای احتمالی در شرف وقوع در اولویتهای دستور کار سیاستگذاری آگاه است. سازمان آمار هر اندازه کوچک هم که باشد باید رئیس آن وقت زیادی را به همراهی با مسئولان ارشد دولت صرف کند تا آگاهی لازم را از تغییرات در شرف وقوع به دست آورد.

۱۸. اما درگیر شدن شخص رئیس سازمان به تنهایی کافی نیست. این آگاهی باید در کل یک سازمان گسترش یابد و به همین علت است که فضایی قابل توجه به خصوص در فصل ۳ به این موضوع اختصاص داده شده است.

۴.۱ باورمندی

۱۹. یک وضعیت ویژه بر آمارها اثر می‌گذارد: نتایج فعالیتهای سازمانهای آمار باید قابل تکرار باشد تا باور کردنی شود اما در حقیقت کاربر نمی‌تواند آنها را تکرار کند. به همین دلیل است که یک سازمان آماری باید سخت کار کند تا باورمندی خود را افزایش دهد و باز هم به همین علت است که در مورد هر گونه تهاجم به باورمندی یا تصور از دست رفتن اعتقاد عمومی به قابلیت اعتماد بازدهی سازمان آمار تا این حد حساسیت وجود دارد.

۲۰. سازمانهای آمار باید درباره استانداردهایی که نهادهای آنها باید داشته باشند، روشهای پردازش و نتیجه‌گیریها دقیق و قاطع باشند و همچنین باید به کارمندان خود اخلاقیاتی را القا کنند که از لحاظ کیفیت با این گونه استانداردهای عالی هم‌تراز باشد. بدین ترتیب این احساس که آنچه تولید می‌شود حاصل ورودی با کیفیت و همین‌طور روشهای تولید و کنترل با کیفیت بالا است مرتباً تقویت می‌شود.

۲۱. نیاز به القای اخلاقیاتی با کیفیت بالا و متقاعد کردن همه کاربران درباره کیفیت فرایندهای به کار رفته در تولید دارای سازمانی چندی است. برای مثال اگر روشهای اتخاذ شده توسط سازمان آمار با استفاده از یک فرایند بیرونی ارزیابی شوند و یافته‌های آن مورد بحث و تبادل نظر عموم قرار گیرند باعث افزایش اطمینان کاربران می‌شود. مشکل می‌توان تصور بی‌غل و غش بود محدود را

---

^۱ برخی سازمانهای آمار (مانند دفتر آمار استرالیا، اداره آمار کانادا و اداره آمار زلاندنو) تا آنجا پیش رفته‌اند که «رهنمودهای کیفیت» خود را در شبکه رایانه‌ای خود یا در اینترنت قرار داده‌اند.

بدون القای احساس پشتیبانی از عموم ایجاد کرد. با وجود این، صداقت بی چون و چرا نیز ممکن است تأثیراتی مغایر با آنچه مورد نظر بوده است داشته باشد. مثلاً کیفیت تدوین حسابهای ملی هر اندازه هم که بالا باشد ناگزیر برآورد پس مانده‌ای هست که بر اساس فرضیهایی است که ممکن است موجه باشند ولی الزاماً با شواهد پشتیبانی نشده‌اند. انتقال این حقیقت عربان به عموم مردم ممکن است تصویری از دلبخواهی بودن را ایجاد کند که به نوبه خود می‌تواند بقیه ساختار را نیز بی‌اعتبار سازد. هر تحلیلگر آموزده‌ای محدودیتهای تأثیرات این تصورات را به لحاظ سیستم‌های هم‌انتهای وضع شده توسط چارچوب محاسباتی می‌شناسد. این که موضوع مزبور چگونه به عموم مردم منتقل شود که زیانبار نباشد مسئله‌ای است که نیاز به تفکر دقیق دارد به خصوص در محیطی که بررسی باز و آزاد روشها به طور فعال تشویق می‌شود.

۲۲. مسئله اصلی در بحث باورمندی این است که چگونه یک بخش از نظام آماری می‌تواند اطلاعاتی را از بخش پیش از خود در زنجیره تولید با ایمان کامل به این که کیفیت در فرایند تولید وجه المصلحه قرار نگرفته است کسب کند. برای اطمینان از این مسئله، باید ترکیبی ماهرانه از عوامل ذهنی سر جای خود قرار داشته باشند. روحیه دارای کیفیت عالی مشترک میان کارکنان سازمان هرگز نباید متزلزل شود، و روشهای بررسی و کنترل، بازبینیها و توازنها که قدرت کافی برای کشف، اصلاح و پیشگیری از خطاهای قابل اجتناب را داشته باشند باید همیشه اعمال شوند.

۲۳. در بحث باورمندی، موضوع رابطه متقابل آمارشناسان با پاسخ دهنده‌گان و اطمینان از این که بهترین پاسخهای ممکن را به سؤلهای سازمانهای آمار داده‌اند مطرح است. «بهترین پاسخهای ممکن» به این معناست که اطلاعات مورد نیاز باید بدون تحریف بر اثر ترس از استفاده بعدی یا عدم درک سؤلهای آمارگیری و بدون اکراه ناشی از تصور بی‌احترامی از جانب سازمان نسبت به وقت و حریم شخصی پاسخگو در اختیار سازمانهای آمار قرار گیرد.

۵.۱ راهکار در برابر پاسخگو

۲۴. رسیدن به هدفهای ذکر شده در پاراگراف قبلی مشکلتر از فهرست کردن آنهاست و هیچ روش خاصی برای نیل به این هدف وجود ندارد. تمام روشهای قبلی به ترکیبی از چهار عامل اصلی تکیه دارند که عبارت‌اند از: ابزار قانونی برای مجبور کردن به اطاعت یا منصرف کردن از سرپیچی؛ توسل به اصول اخلاقی پاسخ دهنده برای تشویق به همکاری؛ اطمینان دادن به این که از اطلاعات مربوط سوء استفاده نخواهد شد و در برخی کشورها نیز از روشهای افزایش انگیزه و حس همکاری افراد استفاده می‌شود.

۲۵. یک آمارگیری بین‌المللی از تجربه‌ها و عقیده‌ها احتمالاً روشن می‌سازد که محرمانه بودن اطلاعات فردی بزرگترین نگرانی پاسخ‌دهندگان است. سازمانهایی که هنوز نتوانسته‌اند پاسخ‌دهندگان را متقاعد سازند که اطلاعاتی که در اختیار سازمانهای آمار قرار می‌دهند کاملاً محرمانه و محفوظ خواهد ماند، نمی‌توانند به کیفیت اطلاعاتی که جمع‌آوری می‌کنند اطمینان داشته باشند.

۲۶. به احتمال زیاد اکثر سازمانهای آمار بر این موضوع توافق دارند که قدرتی که قانون برای کسب اطلاعات در اختیار آنها گذاشته است فایده چندانی ندارد مگر آن که بخشهای جامعه همه مایل به

همکاری باشند. آن دفترهایی که تلاش زیادی کرده‌اند تا پاسخ‌دهندگان را متقاعد سازند که اطلاعاتی که ارائه می‌دهند ارزشمند است و زمانی که صرف ارائه اطلاعات آماری می‌کنند مورد احترام و قدردانی است هماهنگی هستند که بالاترین نرخهای پاسخ را دریافت می‌کنند. باید روشن شود که نرخهای پایین پاسخ‌دهی در کارهای آماری همان قدر عیب است که بی‌دقتی در ویراستن و انتشار عددها.

۲۷. متقاعد کردن پاسخ‌دهندگان به ارائه اطلاعات، کاری بسیار دشوار است. (این موضوع در فصل ۱۲ به تفصیل بحث شده است.) ولی تأثیر بسزایی در ارتقای سطح کیفی اطلاعات دارد. در این رابطه، اداره ملی آمار باید از رابطه بین هزینه حاشیه‌ای و اضافی ارتقای سطح همکاری و تأثیر آن بر کیفیت کلی آمار به دست آمده آگاهی داشته باشد. به هر حال عوامل دیگر نیز باید در نظر گرفته شوند. مثلاً میزان بازده هزینه حاشیه‌ای در بهبود ویراستن ارقام ممکن است بیشتر از میزان بازده هزینه بهبود نرخهای پاسخ‌دهی باشد.^۱

۲۸. همه سازمانها باید واحدی را به رابطه متقابل با پاسخگویان اختصاص دهند. این واحد ممکن است بخشی از سازمان اجرایی باشد، یا موضوع ممکن است از اهمیت کافی برخوردار باشد که واحد شلوغتر را که صرفاً به موضوع راهکارهای مربوط به پاسخگویان پردازد توجه کند. هدف یک واحد مرتبط با پاسخ‌دهندگان کمک به افزایش میزان پاسخها و اطمینان یافتن از این موضوع است که پاسخ‌دهندگان با اشتیاق اطلاعات را ارائه می‌دهند. کارمندان این بخش باید برای پاسخ به سؤالاتی در مورد استفاده از اطلاعات، دقتی که در بررسی آنها به کار می‌رود و نگرش کلی سازمان خود مجهز باشند. باید از ظاهری تهاجمی و نقل قول خشن از قانون پرهیز کنند اما باید در طرز رفتار خود با صاحبان مشاغل و خانوارها با انصاف و با ثبات باشند. اگر مشکلی در روابط با پاسخ‌دهندگان تصور شود، به رئیس سازمان آمار توصیه می‌شود تا با تفویض مسئولیت به شخصی مورد اعتماد که به بالاترین سطح ممکن در سازمان گزارش می‌دهد طرح موضوع را تا سطح پاسخگوی مورد نظر بالا ببرد. گزارش مستقیم به رئیس سازمان آمار ممکن است روش خوبی باشد تا به پاسخ‌دهندگانی که از پاسخگویی اکراه دارند نشان داده شود که سازمان تا چه اندازه موضوع را جدی تلقی می‌کند.

---

^۱ See Fellegi, I. P. and Sunter, A. B., (1973). "Balance Between Different Sources of Survey Errors" Bulletin of the International Statistical Institute, 39th Session of the ISI, Vienna.

نتیجه گیری

سازمانهای آمار سازمانهایی خدماتی هستند. دلیل وجود، رشد و مشارکت مشهود آنها در امور مربوط به دولت و جامعه خود، از توانایی آنها در تهیه اطلاعاتی برای حل مسائل مهم ریشه می گیرد. ولی اولویتهای آنها می توانند سریعتر از توانایی سازمان برای تعدیل تلاش تولیدی خود تغییر کنند. به این دلیل، مهم است که مسئولان ارشد آن دارای ششم قوی و روابطی باشند که بتوانند مشکلات جدی را شناسایی کرده و آنها را از آنچه ممکن است چیزی جز مسایل گذرا نباشند متمایز کنند.

استقلال کامل برای سازمان آمار امری ضروری است تا بتوانند باورمندی خود را بین کاربران خود محقق سازد و رابطه‌ای با احترام و اعتماد متقابل برقرار کند. جمع آوری، تجزیه و تحلیل و نشر اطلاعات آماری باید همیشه از فعالیتهای سیاستگذاری متمایز باشند. رئیس سازمان آمار باید هنگام جمع آوری و نشر اطلاعات تعهد به بی طرفی را رعایت کند.

یک سازمان آمار باید از صحت و درستی فرایند جمع آوری و تدوین و کار درون سازمانی بر روی اطلاعات اطمینان حاصل کند. برای این که این صحت و سلامت برای عموم مردم باور کردنی و برای کارمندان سازمان آمار الهام بخش باشد چند شرط ضروری است:

- * این فرایند باید از نظر منطقی درست باشد.
- * سیستم تولید آن باید مقاوم باشد.
- * توصیف فرایند و سیستم تولید باید برای بررسی باز باشد و نتیجه بررسی نیز باید مورد بحث عموم قرار گیرد.
- * فرایند و سیستم تولید هر دو باید ظرفیت رشد و سازش با شرایط جدید و محیط تازه را داشته باشند.
- * تا زمانی که سازمان نتواند به پاسخ دهندگان اطمینان دهد که اطلاعات آنها کاملاً محرمانه خواهند بود نمی تواند به کیفیت اطلاعاتی که جمع آوری می کند تکیه کند و باورمندی سازمان در خطر خواهد بود.